MATERION YN CODI GAN YR AELODAU CRAFFU YNGHYLCH PERFFORMIAD YR ADRAN AMGYLCHEDD

Herio Perfformiad yr Adran Amgylchedd
Dydd Llun 5ed Hydref 2026.

CYNLLUN Y CYNGOR – Prosiectau Blaenoriaeth
Oes cynnydd sylweddol wedi ei wneud gyda phrosiect blaenoriaeth?
Mae cynnydd wedi'i wneud o ran systemau, yn enwedig gyda'r system BARTEC ar gyfer gwastraff ac ailgylchu y gobeithir y bydd yn dwyn ffrwyth, gyda chyfraddau ailgylchu gwell. Dyddiau cynnar.
Oes prosiect blaenoriaeth sy'n peri pryder oherwydd diffyg cynnydd?
Nac oes.

PERFFORMIAD – Mesurau Perfformiad
Beth oedd yn dda?
Gwaith Stryd (1 mesur) a Parcio (3 mesur) 1. Gwaith Stryd: Materion sy'n ymwneud ag ansawdd gwael marciau ffyrdd ac oedi wrth ail-baentio a gosod marciau newydd yn dilyn gwaith stryd. Y broblem yw'r diffyg contractwyr digonol yn yr ardal i ddiwallu anghenion pawb. Mae'r Adran yn hyfforddi staff mewnol i wneud mân waith o'r math hwn ac yn bwriadu buddsoddi mewn prynu peiriannau i alluogi i bob math o waith fel hwn (gan gynnwys gwaith mawr) gael ei wneud yn fewnol. Mae ACGChC a rhai cynghorau cyfagos hefyd wedi mynegi diddordeb mewn gweld Gwynedd yn datblygu'r swyddogaeth hon. 2. Parcio (ar y stryd a meysydd parcio): Cwynion am broblemau parcio ar y stryd a faniau gwersylla Mae'r dystiolaeth a gyflwynwyd yn dangos cysondeb yn ystod y blynyddoedd diwethaf o ran nifer y cwynion ynghylch parcio gydag amrywiadau tymhorol hefyd yn gyson. Mae llai o hysbysiadau cosb benodedig (FPNs) ers mis Mai wedi'i briodoli i'r ffaith bod dau swyddog gorfodi i ffwrdd yn sâl. Mae 43% o'r FPNs a ddosberthir yn ymwneud â bod heb docyn mewn meysydd parcio, mynd dros yr amser ar y tocyn, neu gar heb ei barcio o fewn y llinellau. Nodwyd nad yw Gwynedd yn defnyddio cod QR ar gyfer taliadau ym meysydd parcio'r Cyngor. Bu digwyddiadau lle gosodwyd codau QR yn anghyfreithlon gan drydydd partïon i ddal pobl anwyliadwrus.

O ran faniau gwersylla, mae'r adran yn derbyn y gellid gwella hysbysebu cyfleusterau'r Cyngor ar gyfer faniau gwersylla.

3. Llwybrau troed: Torri Glaswellt: Heriodd yr Aelod Cabinet y gostyngiad mewn torri glaswellt dros yr haf. Y rheswm oedd y cyfnod sych hir a phoeth = llai o dyfiant.

4. Cludiant Cyhoeddus: Yn cynnwys nifer y bysiau oedd ar amser, yn hwyr, gyda'r data wedi ei ddarparu gan Lywodraeth Cymru. Mae nifer y siwrneiau gan deithwyr yn cynyddu, 65% â thâl, 35% â thocynnau teithio. Gofynnodd aelod o'r Cabinet, "Ydym ni eisiau talwyr, neu ddefnyddwyr yn unig?".

5. Gwastraff ac Ailgylchu: Er bod ganddo'r seilwaith i gyrraedd targed Llywodraeth Cymru o 70%, mae'r gwasanaeth wedi gwastatáu ar 63-64%. Mae yna bethau y gellid eu hailgylchu yn dal i fynd i'r biniau gwastraff gwyrdd. Cytunwyd ar strategaeth wastraff newydd ym mis Gorffennaf 2026.

   Dywedodd yr Aelod Cabinet ei fod wedi siarad â Gweinidog Llywodraeth Cymru sy'n dweud bod angen i Wynedd newid i gasgliadau biniau gwyrdd bob pedair wythnos. Cred yr Aelod Cabinet y gallai hyn fod yn amhoblogaidd ac y dylai'r penderfyniad hwn ddilyn cyfarwyddyd gweinidog Llywodraeth Cymru sy'n gwneud y penderfyniad gwleidyddol. Mae ailgylchu a gwastraff biniau gwyrdd yn cael eu dysgu mewn ysgolion cynradd erbyn hyn.

   Mae 99.82% o'r biniau yn cael eu casglu heb i alwadau casgliadau wedi'u methu gael eu derbyn, gyda'r ymholiadau hyn yn is na'r llynedd. Cyflwynwyd system BARTEC i'r cyfarfod i arddangos y system sy'n cofnodi'n gorfforol ble mae'r cerbydau casglu wedi bod gan ddefnyddio camerâu i ddangos a fethwyd y casgliadau mewn gwirionedd neu a roddwyd y biniau allan yn hwyr. Nodwyd Ailddefnyddio vs Ailgylchu: Po fwyaf rydym ni'n ailddefnyddio, y lleiaf rydym ni'n ailgylchu. Cafodd yr Aelod Cabinet y dasg o herio gweinidog Llywodraeth Cymru i ganiatáu i ailddefnyddio gael ei gyfrif yn y ffigyrau ailgylchu, gan fod popeth rydym ni'n ei ailddefnyddio yn hytrach na'i ailgylchu yn ystumio ein ffigyrau.

6. Cynllunio: Mae colli staff Cynllunio profiadol a'r amser i staff newydd ymgyfarwyddo yn achosi oedi i'r gwasanaeth gyda phum swyddog yn ymddeol/gadael o fewn y 18 mis diwethaf.

   Ers mis Medi 2025, bu bwlch sylweddol iawn rhwng y cyfnod penderfynu statudol a ganiateir sef 56 diwrnod (llinell goch ar y siart) a'r cyfnod gwirioneddol a gymerwyd (llinell felen). Nid oedd yr Aelod Cabinet yn hapus bod yr anghysondeb hwn yn cael ei ddangos; cred y Rheolwr Cynllunio y dylid eu dangos. Byddai'n well gan yr Aelod Cabinet weld ffigyrau ar gyfer nifer y cwynion a dderbyniwyd a sut yr ymdrinnir â nhw. Mae cytundeb bellach ar waith i rai sy'n ymadael yn gynnar i ad-dalu ar sail pro-rata unrhyw daliadau hyfforddiant ac addysg y maent wedi'u derbyn i annog peidio ymadael yn gynnar. Mae'r mater hwn yn ymddangos ar y Gofrestr Risg.

7. Rheolaeth Adeiladu: Prinder staff, cystadleuaeth gydag awdurdodau lleol eraill a'r sector preifat. Fel Cynllunio, tîm bach yw hwn felly mae unrhyw

newidiadau/colledion staffio yn ystumio ffigyrau perfformiad.

8. Gwarchod y Cyhoedd: Mae'r gwasanaeth bellach yn delio â phroblemau ar raddfa nad oedd yn bodoli mor ddiweddar â thair blynedd yn ôl yn ymwneud â fêps a gwerthu tybaco yn anghyfreithlon. Mae'r ddwy eitem yma yn cymryd mwy o amser na phopeth arall. Mae 98.74% o fusnesau bwyd 3 i 5 ar eu graddfa hylendid bwyd yn cael eu harolygu o fewn amser wrth i'r adran dargedu'r rhai sydd â sgoriau is a busnesau newydd.

Beth oedd yn codi pryder?

Marciau Ffordd: Dim pryderon ar hyn o bryd heblaw am yr amser sydd ei angen i brynu offer a hyfforddi staff.

Gorfodaeth Parcio: Roedd salwch staff wedi lleihau nifer yr FPNs a ddosbarthwyd.

Cludiant Cyhoeddus: Ymddengys nad oes cymhariaeth flynyddol o nifer y teithwyr wedi ei chyflwyno yn yr adroddiad. Mae'n ei gwneud hi'n anodd herio niferoedd yn arbennig dros gyfnod hirdymor.

Gwastraff ac Ailgylchu: Gallai ailddefnyddio gosbi awdurdodau lleol oherwydd nad yw pob tunnell a ailddefnyddir ar hyn o bryd yn cyfrif tuag at ailgylchu; po fwyaf yr ydym yn ailddefnyddio, y gwaethaf y bydd y ffigyrau yn ymddangos.

Cynllunio: Nifer y penderfyniadau sy'n cael eu rhoi y tu hwnt i'r cyfnod penderfynu statudol (y bwlch rhwng y llinellau coch a melyn ar y siart a gyflwynwyd i'r cyfarfod).

Gwarchod y Cyhoedd: Pwysau cynyddol oherwydd fêps a thybaco anghyfreithlon

A oes unrhyw faes i'w graffu ymhellach? Beth sydd angen ei graffu a pham?

Ailddefnyddio vs Ailgylchu.

Gallai craffu pellach ar y mater hwn ddarparu tystiolaeth bellach i gynorthwyo'r Aelod Cabinet i herio Llywodraeth Cymru i ganiatáu i ailddefnyddio gael ei gyfrif fel ailgylchu.

Nid yw'r fethodoleg bresennol yn caniatáu i ailddefnyddio gyfrif tuag at ailgylchu, a thrwy hynny mae'n cosbi'r adran a Chyngor Gwynedd.

Gallai her lwyddiannus i weinidog Llywodraeth Cymru wneud gwahaniaeth sylweddol i faint o wastraff sy'n cael ei gofnodi fel "Ailgylchu". Gallai hyn arwain at Wynedd yn cyrraedd ei tharged ailgylchu gan ddileu'r risg o dderbyn cosbau. Gall hyn felly fod yn ddefnyddiol hefyd i ysgogi ailddefnyddio ymhellach.